

Використана література

1. Європа на шляху до інформаційного суспільства: матеріали європейської Комісії 1994-1995 рр. / Укладачі В.Павлович, А.Цвігун. – К.: ДКЗІ, 2000 р.
2. e-будущее и информационное право / Брижко В.М., Цимбалюк В.С. и др. / Под ред. д.ю.н., профессора Р.А.Каложного и д.э.н., профессора Н.Я.Швеца. – К., “Интеграл”, 2002. – 263 с.
3. Інформаційне суспільство. Дефініції... / Брижко В.М., Цимбалюк В.С. и др. / Під ред. д.ю.н., профессора Р.А. Каложного і д.е.н., профессора М.Я. Швеца. – К.: “Интеграл”, 2002. – 220 с.
4. Коммюнике совещания “Группы восьми на Окинаве 2000 года // Международное право. – М., 2000. – № 3.
5. Окинавская Хартия глобального информациологического сообщества. Принята “группой восьми” 22.07. 2000 на Окинаве. ИТАР-ТАСС, 2000.
6. Проект Державної програми “Електронна Україна” // www.stc.gov.ua.

М.ШВЕЦЬ, доктор економічних наук, професор
Р.КАЛЮЖНИЙ, доктор юридичних наук, професор
В.ЦИМБАЛЮК, кандидат юридичних наук
В.ГАВЛОВСЬКИЙ, кандидат юридичних наук
В.БРИЖКО, заслужений винахідник республіки

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В геополітичному аспекті Україна, як суверенна держава здійснює поступ до структур світового співтовариства. Для України широкомасштабний вступ до глобальної інформаційної цивілізації співпав з проголошенням 24 серпня 1991 року державної незалежності. У міжнародних відносинах України одним із багатьох напрямків є реалізація взятих державною владою зобов'язань у відповідності з Програмою інтеграції до Європейського Союзу. Розділ 13 цієї Програми визначає положення щодо входження України в Інформаційне суспільство.

Що означає категорія “Інформаційне суспільство”?

Навколо цього поняття сьогодні точиться багато дискусій. Різні автори розуміють по різному зміст категорії “Інформаційне суспільство”. Методологічний аспект з'ясування цієї категорії має важливе значення не тільки для усвідомлення у культурологічному значенні, але й у політичному, економічному і правовому.

У культурологічному аспекті з'ясування сутності та змісту категорії “Інформаційне суспільство” повинно сприяти формуванню не тільки загальної культури народу України, суспільства, окремих індивідів, а й формуванню політичної, економічної та правової культури. Особливу увагу на з'ясування сутності категорії “Інформаційне суспільство” слід звернути тим, від кого залежить подальший поступ розвитку держави – менеджерів, управлінців, державних діячів, представників законодавчої та центральної виконавчої влади, керівників органів місцевого самоврядування, інтелектуальної еліти, від кого залежить формування та реалізація державної інформаційної політики, поступу країни до передових світових стандартів соціального прогресу, що формується завдяки здобуткам науково-технічного прогресу у сфері інформатики, комп'ютерної техніки, електронних засобів телекомунікації та зв'язку.

1. Ідея Інформаційного суспільства

Майже одночасно з винаходом у 1943 році емігрантом з Німеччини у США соціологом Осипом Флейхтгеймом терміну “футурологія” (наукою про майбутнє людства) виступив з

черговою сенсаційною роботою англійський фізик Джон Бернал, який стверджував, що науково-технічний прогрес підходить до кінця і настає переворот в науці і техніці, який буде мати важливі соціальні наслідки. Бернала підтримав родоначальник кібернетики Норберт Вінер. Він об'явив, що йому відомо, що саме стане “мотором” науково-технічного прогресу: самий звичайний ... арифмометр (для тих, хто не знає, що це таке, зазначимо – мініатюрний, на зразок механічного касового, апарат з набором цифрових клавіш і ручкою з боку, якою потрібно крутити, щоб отримати результат арифметичних дій, який запрограмований).

Саме цей непримітний апарат (механізм, автомат), який постійно удосконалювали, з часом змінив життя багатьох людей набагато сильніше, ніж інші апарати з стародавніх часів до наших днів разом взятих. Як зазначає російський дослідник І.Безтужев-Лада, можливо, цей апарат зовсім підпорядкує собі людину, як розумний слуга – безвільного барина.

Сьогодні електронний прототип цього апарату називають категорією “комп’ютер”, чи “електронно-обчислювальна машина”, або автоматизована (комп’ютерна) система.

Декілька років потому, після заяви Норберта Вінера з’явилася робота Роберта Юнга “Майбутнє вже почалося”. У цій праці світова громадськість інтелектуально, психологічно була підготовлена до суттєвих змін в житті суспільства, до можливості появи іншого світу, іншої культури, іншого часу, іншої епохи, іншої цивілізації.

Проте в ті часи ще домінувала теорія індустріалізму, у якій зароджувалася нова ідеологія – ідеологія постіндустріалізму, зокрема у наукових працях американця Бела. Вона розвивалася у дискусіях футурологів, технооптимістів, екопесимістів та глобалістів, у тому числі навколо таких дефініцій, як автоматизація та комп’ютеризація. Ці дискусії підігрівалися екологопесимістами, які у другій половині 60-х років сформулювали глобальні екологічні проблеми як наслідок розвитку індустріального суспільства. Науково-технічний прогрес та футурологія сформували футуршок у свідомості західної цивілізації.

На такий удобрений соціальний ґрунт також впало зерно прогностики. Абстрактні концепції науково-технічного прогресу нової цивілізації та постіндустріального суспільства отримали конкретне втілення у вигляді динамічних рядів числових індикаторів експлораторних і нормативістських трендів (моделей розвитку), інтерпритація яких виглядала незрівнянно переконливіше ніж абстрактні, розумові (наукові чи біля наукові) передрікання, гадання чи прогнози. Типовою і найбільш гучною у тогочасній європо-атлантичній культурі щодо цього змісту, була праця Германа Кана та Ентоні Вінера “Рік 2000”, яка стала відомою фахівцям у 1966 році, а широкій публіці – в 1967 році. Серед іншого, найбільшої уваги заслуговує у цій праці думка авторів, що з позицій майбутнього людства, як Ахілес черепаха, всі локальні цивілізації будуть здоганяти рівень розвитку науково-технічного прогресу Сполучених Штатів Америки, які також не будуть стояти на місці.

Наприкінці 60-х – початку 70-х років ХХ століття в іншій мікродивілізації – в Японії вперше, в достатньо чіткому вигляді була сформульована ідея Інформаційного суспільства. Винахід самого терміну “Інформаційне суспільство” приписується професору Токійського технологічного інституту Ю.Хаяши.

Загальні контури Інформаційного суспільства були зазначені у звітах до японського уряду декількома організаціями:

- Агентством економічного планування (ЕРА – Economic Planning Agency) – “Японське Інформаційне суспільство: теми і підходи”;
- Інститутом розробки та використання комп’ютерів (JACUDI – Japan Computer Usage Development Institute) – “План Інформаційного суспільства”;
- Радою із структури промисловості (ISC - Industrial Structure Council) – “Контурні політики сприяння інформатизації японського суспільства”.

У згаданих звітах *Інформаційне суспільство – це суспільство, де процес комп'ютеризації дає людям доступ до надійних джерел інформації, позбавляє їх від рутинної роботи, забезпечує високий рівень автоматизації виробництва.*

Японський варіант концепції Інформаційного суспільства розроблявся для вирішення завдань економічного розвитку Японії. Ця обставина обумовила його прикладний характер.

Відповідно до визначення, поданого у 1993 році Комісією Європейського Союзу *Інформаційне суспільство – це суспільство, в якому діяльність людей здійснюється на основі використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій та технологій зв'язку*".

У доповіді Мартина Бенгемана на форумі Європейської Ради в 1995 році щодо розвитку Інформаційного суспільства Європи визначаються чотири стратегічні завдання для архітектури подальших змін:

- створення законодавчої бази, яка покликана поліпшити і захистити існуючі демократичні права (захист приватної власності, демократичних структур і т. ін.);
- встановлення правил, дотримання яких стимулює людей використовувати нові технології (якісний зміст, легкий доступ, прийнятні тарифи);
- забезпечення обізнаності із реальними можливостями для кожного громадянина (робота, освіта, здоров'я, довілля, нові послуги і т. ін.);
- гарантія, що продукція і ринки відповідають найвищим стандартам із забезпечення потреб користувача (права інтелектуальної власності, загальнотехнічні стандарти, можливості вибору продукції та послуг і т. ін.).

2. В Інформаційне суспільство через інформатизацію

Основні положення формування засад Інформаційного суспільства в Україні знайшли відображення у національній правовій системі щодо такого соціального явища як інформатизація. На законодавчому рівні її системоутворюючим, як публічної правової інституції, виступає Закон України "Про Концепцію Національної програми інформатизації", 1998 р.

Відповідно до законодавства України, *інформатизація - це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, побудованих на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки* (стаття 1 Закону України "Про національну програму інформатизації", 1998 р.).

Як показує досвід інших країн, інформатизація сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства.

На рівні законодавства визначено провідні аспекти інформатизації у нашій країні. Серед них можна назвати наступні.

Інформатизація стратегічних напрямів розвитку державності, безпеки та оборони комплекс заходів щодо створення і розвитку інформаційно-аналітичних, обчислювальних та автоматизованих систем, центрів і мереж, які забезпечують роботу органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Особливістю завдань цього напрямку є їх складність, пов'язана з необхідністю оброблення великого обсягу різноманітної інформації, що надходить з значної кількості джерел, а також з високими вимогами до швидкості і форми її надання, достовірності, актуальності, безпеки інформації.

Передбачається створити комплекс інформаційних технологій та засобів інформатизації для збору, зберігання, аналізу і обробки великих обсягів інформації про стан соціально-економічних процесів в Україні з метою забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки прийняття рішень органами державної влади, інформаційно-аналітичну систему Верховної Ради України, інструментально-технологічний комплекс підтримки прийняття рішень у штатних і нештатних ситуаціях в умовах інформаційної протидії, Урядову інформаційно-аналітичну систему з питань надзвичайних ситуацій тощо.

Пріоритетні напрями інформатизації обласних (міських) держадміністрацій та органів місцевого самоврядування – віднесено соціальну сферу, систему життєзабезпечення, екологію та природокористування області (району). Основною метою є розроблення взаємопов'язаної системи інформаційних та інструментальних засобів для вирішення завдань інформаційно-аналітичного забезпечення управління областю (районом, містом), яка включає:

- створення інформаційно-аналітичних центрів, з'єднаних системами телекомунікацій з органами державної влади різних рівнів;
- аналіз і прогнозування соціально-економічних показників розвитку регіонів;
- відпрацювання та практичне використання даних і програм їх оброблення для вирішення конкретних завдань в інформаційно-аналітичних центрах обласних (міських) держадміністрацій та органів місцевого самоврядування;
- забезпечення безперешкодного доступу громадян до будь-якої інформації, що не становить державної таємниці, за допомогою сучасних інформатизаційних систем.

Інформатизація Збройних Сил України є складовою частиною інформатизації держави і включає процес створення, впровадження і застосування у різних сферах їх діяльності у мирний та воєнний час сучасних методів, систем і засобів одержання, оброблення, зберігання, передавання та використання інформації. Передбачається створення телекомунікаційної мережі Генерального штабу Збройних Сил України, видів Збройних Сил України та оперативного командування; розроблення проекту Єдиної автоматизованої системи управління Збройних Сил України. Головні завдання інформатизації Збройних Сил України мають бути викладені в спеціальній програмі.

Інформатизація процесів соціально-економічного розвитку – комплексне та збалансоване вирішення завдань соціально-економічного розвитку на сучасній інформаційно-аналітичній, системно-технічній базі, за допомогою ситуаційних центрів забезпечення інформаційної підтримки функціонування державного сектора економіки, проведення виваженої бюджетно-кредитної та податкової політики, виникнення конкурентоспроможних виробництв галузей промисловості у стратегічно важливих сферах. Система моніторингу та застосування сучасних інформаційних технологій забезпечать наукові підходи у розв'язанні соціальних проблем суспільства.

В основу цього напрямку інформатизації покладається створення баз даних і знань, а також засобів їх обробки, орієнтованих на ефективну інформатизацію органів державної статистики і точне прогнозування процесів соціально-економічного розвитку, зокрема інформаційно-довідкових систем ринку праці, товарів і послуг, контролю якості споживчих товарів та інших з подальшим використанням їх для формування систем електронної комерції.

Необхідно створити умови та засоби для інформаційної підтримки зовнішньої та внутрішньої торгівлі, включення України в систему електронної комерції і надійного захисту національних економічних інтересів в нових умовах.

Інформатизація пріоритетних галузей економіки - комплекс автоматизованих систем оброблення даних та управління різного рівня і призначення, які взаємопов'язані з

принципах технологічної, організаційної, документаційної, програмної та інформаційної сумісності та які утворюють цілісну інформаційну інфраструктуру.

В умовах створення ринкових відносин одним із важливих завдань є підвищення ефективності функціонування галузей за рахунок оптимізації структури виробництва і транспортних засобів та необхідної координації робіт усіх управлінських підрозділів, вирішення проблеми комплексної автоматизації виробництва на основі сучасних стандартів і технологій, яка охоплює процеси від проектування та підготовки виробництва до безпосереднього автоматизованого виробництва.

Інформатизація фінансової та грошової системи, державного фінансово-економічного контролю.

Для податкової адміністрації – передбачається створити інформаційну систему, що забезпечить прогноз і контроль податкових зборів. Треба створити класифікатори, уніфіковані системи документообігу, Державний реєстр фізичних та юридичних осіб-платників податків на основі єдиної бази даних населення України тощо.

Інформатизація банківської діяльності – створення системи розрахунків у реальному часі для виконання великих та термінових платежів, системи безготівкових розрахунків за товари та послуги, електронного реєстру застав майна, електронної системи Центрального депозитарію державних цінних паперів. Важливе значення також буде мати створення системи інформаційно-аналітичної взаємодії Національного банку, Міністерства фінансів, Державної податкової адміністрації та Державного казначейства України.

Важливою складовою частиною фінансової системи України є державний фінансово-економічний контроль.

Єдина автоматизована система державного контролю – це комп'ютерна автоматизована система контролю за виконанням Державного бюджету України, фінансуванням загальнодержавних програм, збереженням і використанням об'єктів прав державної власності, використанням кредитних ресурсів, діяльністю установ банківської системи. Базовим елементом такої системи є інформаційно-аналітична система Рахункової палати. У галузі фінансів передбачається створення інформаційної системи, що дасть можливість перейти від використання традиційних платіжних інструментів до високо надійної системи міжбанківських розрахунків та паралельно-кредитних карток (електронних грошей). Інформаційно-аналітичні системи забезпечення державного фінансового та податкового контролю за підприємницькою діяльністю юридичних та фізичних осіб створюються відповідно до законодавства.

Інформатизація соціальної сфери включає наступне.

У сфері охорони здоров'я – створення єдиної структурованої інформаційної системи обліку стану здоров'я громадян України на основі автоматизованої реєстрації пацієнтів у лікувальних установах, збору даних профілактичних обстежень з метою подальшого використання в статистичних, аналітичних та експертних системах; створення системи дистанційного консультування та діагностики на основі комп'ютерних мереж, що об'єднують великі лікувальні та наукові заклади.

У сфері соціального захисту – створення для управлінських і регіональних структур програмних систем та засобів обліку всіх рівнів, аналізу і моделювання зайнятості населення, запобігання масовому безробіттю, щодо широкого залучення населення до нових галузей матеріального виробництва та інших сфер. Органам соціального захисту мають бути передані інформаційні технології, які виключають затримки у перерахуванні та виплаті пенсій і допомоги з урахуванням поточних змін законодавчих та інших нормативних актів.

Інформатизація в галузі екології та використання природних ресурсів.

На основі картографічних баз даних передбачається створення багатозірливої інформаційно-технологічної бази з використанням геоінформаційних технологій збирання,

зберігання, аналізу всієї сукупності відомостей для моделювання і подальшого прогнозування екологічного стану територій.

Також передбачається створення комплексу програмно-апаратних засобів для вирішення питань прогнозування забруднення навколишнього середовища, аналізу та оцінки ризику еколого-економічних конфліктів, прогнозування наслідків техногенного впливу і природних катастроф для надійного захисту екологічного простору України, раціонального використання природних ресурсів на основі підвищення узгодженості управління різними видами виробничої діяльності.

Інформатизація освіти - спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що дасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Серед них - індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість враховувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо. Результатами інформатизації освіти мають бути:

- розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості);
- розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів;
- скорочення терміну та підвищення якості навчання і тренування на всіх рівнях підготовки кадрів;
- інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності;
- удосконалення управління освітою;
- кадрове забезпечення усіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців.

Першочерговим завданням є створення телекомунікаційної мережі освіти та науки.

Організація державних і приватних центрів масового навчання населення нових спеціальностей з урахуванням вимог міжнародних стандартів для кадрового забезпечення усіх напрямів інформатизації як за рахунок інтенсифікації підготовки відповідних фахівців, так і створення навчального середовища на їх комп'ютеризованих робочих місцях; розвиток системи індивідуального безперервного навчання на основі автоматизованих навчальних курсів та систем, інтелектуальних комп'ютерних і дистанційних технологій навчання.

Інформатизація наукової діяльності – заходи щодо підвищення ефективності наукових досліджень, створення потужної системи науково-технічної інформації та її використання на всіх етапах наукової діяльності за умови активізації всіх її форм; створення умови для широкої комп'ютеризації та математизації природничих і гуманітарних наук, входження у світову інформаційну мережу баз даних та знань, формування в майбутньому "об'єднаного" чи "колективного" інтелекту. Інформатизація вітчизняної науки дасть змогу підвищити її практичну віддачу, прискорити інтеграцію у світову науку.

У сфері культури головними завданнями є збереження інформації про пам'ятки матеріальної і духовної культури, архівні документи, забезпечення швидкого доступу до вітчизняних і світових досягнень культури. З цією ж метою передбачається створити комп'ютерні інформаційні системи для поширення культурних еталонів, стандартів і досягнень вітчизняної культури, насамперед створення електронних копій творів та архівів видатних діячів національної культури, представлення їх у системах глобальних комп'ютерних комунікацій, для її ефективного використання у сфері освіти та виховання, що дасть змогу у будь-якій точці України отримувати не тільки необхідну інформацію з економічних, агробіологічних, зоотехнічних, медичних, маркетингових, технологічних, юридичних питань, а і відповідні знання з історії та культури України, культури інших народів через автоматизовані бібліотеки тощо.

Інформатизація мовної сфери передбачає наступні заходи:

- створення національної системи комп'ютерної лексикографії;

- формування національної лінгвістичної мережі та інтеграції її до аналогічних міжнародних мереж у рамках проектів розвитку "multilingual society";
- розроблення інтелектуальних унормованих лінгвістичних україномовних комп'ютерних систем (автоматичні коректори та редактори, системи автоматичного перекладу, реферування, екстракції знань з природномовних текстів, розуміння природної мови як у письмовому, так і в усному варіантах) тощо.

Слід зазначити й інше концептуальне бачення, що привертає увагу до соціологічно-правових пріоритетів у підходах формування розвинутого електронно-інформаційного середовища в Україні.

Зазначений підхід передбачає наступні головні пріоритети і завдання, такі як:

- а) захист прав і свобод людини та громадянина;*
- б) формування та розвитку інформаційної інфраструктури у обсязі державної програми "Електронна Україна";*
- в) нормативно-правового упорядкування діяльності у сфері інформатизації.*

Розглянемо детальніше суть зазначених чинників.

а) Захист прав людини та основних свобод, спрямований на забезпечення балансу прав людини, суспільства і держави, включає:

- розробку і реалізацію Державної програми розвитку Інтернет в Україні з метою забезпечення подолання електронно-цифрового розриву у можливостях користування комп'ютерними технологіями і системами телекомунікацій через створення умов забезпечення доступу всіх громадян до публічної інформації і розширення видів, обсягу і якості інформаційних послуг;

- забезпечення інформаційної присутності всіх органів державної влади в мережі Інтернет і підвищення рівня інформування населення про діяльність цих органів;

- розвиток і удосконалення системи гарантій інформаційної безпеки людини, суспільства і держави, створення системи запобігання злочинів в інформаційній сфері, що передбачає прийняття нормативно-правових актів, зокрема, формування правового механізму захисту персональних даних, а також – кодифікації інформаційного законодавства відповідно до вимог положень європейських стандартів;

- залучення громадськості до процесів формування і реалізації державної політики, підготовки і прийняття проектів законів, інших нормативно-правових актів і рішень, оцінки діяльності по виконанню прийнятих рішень в сфері інформатизації та телекомунікацій;

- створення системи "Електронна демократія" (е-демократія) з метою надання громадськості можливості обговорення і обміну думками з питань керування і розвитку країни, безпосереднього впливу на формування і прийняття рішень на всіх рівнях державної влади. Модуль е-демократія передбачає розробку і впровадження єдиного інформаційного порталу органів державної влади і створення регіонального інформаційного центру, призначеного бути віртуальним місцем обговорень, дискусій, форумів, конференцій тощо;

б) Формування і розвиток інформаційної інфраструктури спрямовано на перехід від політики підтримки окремих інформаційно-комп'ютерних технологій до цілісної державної політики по розробці і реалізації державної програми "Електронна Україна", що включає:

- розробку і реалізацію програми державної інформаційної інфраструктури, призначеної стимулювати розвиток інформаційних послуг, зокрема, послуг мобільного зв'язку третього покоління та е-комерції;

- створення інформаційно-аналітичної системи "Електронний уряд України" (е-уряд) у напрямку впровадження і розвитку систем, зокрема, електронних закупівель (е-тендерів), електронного документообігу і створення центру сертифікації електронного підпису громадян і державних службовців, створення умов електронного подання податкових декларацій громадянами і юридичними особами;

- впровадження системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади як інформаційного ланцюга: селищна (міська) рада – райвиконком – обласна державна адміністрація – центральні органи виконавчої влади – Адміністрація Президента України;
- формування і реалізація програм і проектів Національної програми інформатизації і цільовою єдністю, гарантованою ресурсним забезпеченням і ефективним контролем використання державних засобів, спрямованих на виконання проектів інформатизації органами державної влади і місцевого самоврядування;
- створення системи телемедичного обміну даними з метою забезпечення громадян, що проживають у віддалених районах, високоякісними консультаціями і допомогою фахівців кращих вітчизняних і іноземних діагностичних центрів;
- розвиток інформатизації сільських шкіл і створення на базі комп'ютерних класів безкоштовних інформаційно-комунікаційних центрів сприяння діяльності в регіонах, насамперед, для забезпечення діяльності аграрних підприємств, медичних і педагогічних закладів;
- впровадження і розвиток інформатизації органів судової влади;
- впровадження нової системи ідентифікаційних карток посвідчення громадян і їх інтеграцію з податковою системою і системою охорони здоров'я;
- впровадження засобів залучення приватного капіталу в якості рівноправного (з державою) учасника фінансової бази становлення інформаційного суспільства і забезпечення концентрації кредитно-фінансових ресурсів на стратегічно важливих напрямках;
- розширення міжнародного співробітництва і залучення іноземних інвестицій;
- розробка і впровадження моніторингу виконання завдань і етапів програми "Електронна Україна".

в) *Нормативно-правове упорядкування діяльності в сфері інформатизації* включає:

- формування і розвиток інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних технологій і інформаційних послуг, розвиток українського сегменту мережі Інтернет, забезпечення міжнародного інформаційного обміну з метою розвитку е-середовища суспільства і створення умов переходу до інформаційного суспільства;
- розвиток і регулювання діяльності суб'єктів ринку інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних технологій і інформаційних послуг;
- розвиток е-комерції за допомогою нормативно-правового регулювання процесів, зокрема, електронного документообігу та електронного підпису;
- розвиток ефективного правового механізму захисту та вільного обігу персональних даних у зв'язку з автоматизованою їх обробкою;
- захист авторських прав та прав власності на інформаційні ресурси, інформаційні продукти, інформаційні технології і інформаційні послуги;
- підтримка інформаційної безпеки, забезпечення моніторингу та контролю стану інформаційної безпеки та розвитку захисту даних щодо забезпечення безпеки у мережах передачі даних, обмеження поширення у телекомунікаційних системах протиправної та аморальної інформації;
- забезпечення моніторингу ринку інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних технологій та інформаційних послуг у зв'язку із захистом та безпекою даних.

Використана література

1. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / За заг. ред. д.ю.н., професора О.М. Бандурки: Монографія. – Харків: УВС, 2000. – 368с.
2. Безтужев-Лада І.В. Альтернативная цивилизация. – М.: "ВЛАДОС", 1998. – 352 с.
3. Декларация тысячелетия ООН // Международное право. – М., 2000. – №3.

4. Доктрина информациологического развития человечества в XXI веке (Одобрена и принята на Всемирном Информациологическом Форуме (ВИФ-2000), Москва 24 ноября 2000 г. под эгидой ООН и Всемирного Информациологического Парламента // Международное право. – М., 2001. – С. 400-424.

5. Європа на шляху до інформаційного суспільства: матеріали європейської Комісії 1994-1995 рр. / Укладачі В.Павлович, А.Цвігун. – К.: ДКЗІ, 2000 р.

6. e-будущее и информационное право / Брыжко В.М., Цимбалюк В.С. и др. / Под ред. д.ю.н., профессора Р.А.Калюжного и д.э.н., профессора Н.Я.Швеца. – К., “Интеграл”, 2002. – 263 с.

7. Коммюнике совещания “Группы восьми на Окинаве 2000 года // Международное право. – М., 2000. – № 3.

8. Концепція Національної програми інформатизації. Закон України від 04.02.98 р. № 75/98-ВР.

9. Національна програма інформатизації. Закон України від 04.02.98 р. № 74/98-ВР.

10. Окинавская Хартия глобального информациологического сообщества. Принята “группой восьми” 22.07. 2000 на Окинаве. ИТАР-ТАСС, 2000.

